

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΛΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΣΠ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΣΠ – 323Ε

Καθηγητής Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος Διευθυντής Εργαστηρίου Τηλεπισκόπησης και ΓΣΠ © Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Τηλεπισκόπηση και Εφαρμογές ΓΣΠ

Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ 2007-2013 Πρόγραμα για την ανάπωξη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΟΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού
 Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και
 συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό
 Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιρροή της αμαύρωσης της εικόνας (τόνος) από την τραχύτητα της επιφάνειας

 $T \acute{o} vo arsigma$ - ανάλογα με την τραχύτητα της επιφάνειας

Η βοήθεια της σκιάς

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Επιρροή του τόνου στην επιφάνεια και την υφή

Επιρροή του χρώματος στη διαμόρφωση του τόνου

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Επιρροή της σχετικής θέσης αντικειμένου, φωτεινής πηγής και κάμερας

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Πρότυπα τεχνητών και φυσικών χαρακτηριστικών

Αποθήκες πετρελαίου

Αμμοθίνες

Αεροφωτογραφία

Φωτογραφία στο έδαφος

Φωτοερμηνεία από το συσχετισμό με το περιβάλλον

Φωτογραφίες στέρεο

Γεωμετρία απλής Α/Φ Μετατόπιση λόγω αναγλύφου

Στερεόραση – στέρεο εικόνες

- (α) είναι παρμένες από δύο διαφορετικούς σταθμούς λήψης
- (β) έχουν επικάλυψη
- (γ) άξονες παράλληλοι και κάθετοι στη βάση
- (δ) σταθερό αντικείμενο όταν κινείται η μηχανή
- (ε) δύο συγχρονισμένες μηχανές με ταυτόχρονες εκθέσεις για κινούμενο αντικείμενο

Γεωμετρία στερεοζεύγους Α/Φ -Υψόμετρα

 $\frac{y}{Y} = \frac{f}{H-h} \qquad \eta$

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Η ψηφιακή εικόνα

Γενικά εικόνα ονομάζουμε την παρουσίαση αντικειμένου σε δυσδιάστατη επιφάνεια όπου σε κάθε σημείο της επιφάνειας με συντεταγμένες (u,v) είναι γνωστή μία τιμή αμαύρωσης g(u,v) της κλίμακας του γκρίζου όταν πρόκειται για ασπρόμαυρη ή μονοκάλη εικόνα, ή ένα διάνυσμα τιμών g₁(u,v), g₂(u,v), g₃(u,v), ..., g_v(u,v), όταν πρόκειται για εικόνα με v – κανάλια. Η έγχρωμη εικόνα έχει τρία κανάλια (v=3). Η εικόνα λέγεται συνεχής ή αναλογική όταν τα σημεία που την αποτελούν είναι απεριόριστα, π.χ. κλασσική φωτογραφία.

Η εικόνα λέγεται ψηφιακή όταν τα σημεία που την αποτελούν είναι διατεταγμένα σε πεπερασμένο αριθμό γραμμών και στηλών ώστε να δημιουργούνται εικονοστοιχεία ή pixel. Κάθε εικονοστοιχείο ορίζεται από τη γραμμή **v** και τη στήλη **u** καθώς και την τιμή αμαύρωσης g(u,v). [©] Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος 21

Οι αριθμοί που ακολουθούν είναι οι τιμές αμαύρωσης g(x,y) μιας εικόνας που αποτελείται από εικονοστοιχεία διατεταγμένα σε 15 γραμμές και 15 στήλες:

77777710000007777777700000007777777000005576777777000005576 7777770000040177777770000347557777710003347177777710033457 7777771343345777777103400017714444434457777104555722557777 00455751000777704557510000177745575100000177

Οι αριθμοί αυτοί μεταβάλλονται από 0 που είναι η τιμή του μαύρου μέχρι 7 που είναι η τιμή του άσπρου, οι ενδιάμεσοι αριθμοί αποτελούν ενδιάμεσες τιμές της κλίμακας του γκρίζου. Στο δυαδικό σύστημα οι αριθμοί αυτοί αντιπροσωπεύονται με 3 μπιτ και έτσι μπορούμε να πούμε ότι η εικόνα έχει δυναμικό εύρος 3 – μπιτ ή ότι έχει ραδιομετρική διαχωριστική ικανότητα 3 – μπιτ. Υπόψη ότι με 3 – μπιτ έχουμε $2^3 = 8$ διαφορετικούς κώδικες, όσοι και οι αριθμοί από 0 μέχρι 7 που παίρνει τιμές η συνάρτηση g(x,y). Υπάρχουν εικόνες με δυναμικό εύρος ν – μπιτ, όπου ν = 1, 2, 3, 4,, 24, ..., 36, ... ακέραιος. Οι αριθμοί μπορούν να αντικατασταθούν με τις εξής γραμμοσκιές (Σχ. 2): Σχήμα 2. Αντιστοίχηση αριθμών σε γραμμοσκιές της κλίμακας του γκρίζου

Στη συνέχεια συναρμολογώντας την εικόνα με τις γραμμοσκιές του Σχ. 2 έχουμε:

Συναρμολόγηση εικόνας με γραμμοσκιές. © Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Ύψος	684km
Κλίση τροχιάς	98°
Ταχύτητα	7.5Km/s
Περίοδος	98 min
Τύπος λειτουργίας	Sun synchronous
Επισκεψιμότητα	less than 3 days
Πλάτος σάρωσης	15.2Km
Ραδιομετρική ανάλυση	11 bits
Χωρική ανάλυση	PAN: 0.41m (nadir)
	MS: 1.64m (nadir)
Κανάλια	PAN: 450- 800nm
	BLUE: 450– 510nm
	GREEN: 510– 580nm
	RED: 655–690nm
	NIR:780-900nm
Στερεοζεύγη	Yes

Δορυφόρος: GeoEye-1 (ΗΠΑ, 6/9/2008)

Η διαδικασία λήψης σειράς L_i εικονοστοιχεί ων σε συγκεκριμέν ο χρόνο t_i με αισθητήρες ώσης σάρωσης (push broom)

Η διαδικασία λήψης εικόνων στέρεο κατά μήκος της κίνησης του δορυφόρου

Η μετατόπιση λόγω αναγλύφου σε μια γραμμή εικονοστοιχείων

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

(α) η αρχική εικόνα, (β) η διορθωμένη με ορθοαναγωγή εικόνα, (γ) Συντεταγμένες εδάφους αρχικής εικόνας

Δορυφορική εικόνα GeoEye-I 23-10-2009 με ανάλυση 50cm από το χωριό Κυνίδαρος Νάξου. Η ορθοαναγωγή έγινε στο Εργαστήτιο Τηλεπισκόπησης & ΓΣΠ του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα διανυσματικά στοιχεία όπως είναι η εθνική οδός, τα ρέματα και οι ισοϋψείς, ψηφιοποιήθηκαν από χάρτες της ΓΥΣ 1:5000 οι οποίοι έγιναν από αεροφωτογραφίες του 1983. Διακρίνει κανείς πόσο καλά ταιριάζουν τα διανυσματικά δεδομένα με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά της δορυφορικής εικόνας επειδή όπως αναλύθηκε πιο πάνω, στην ορθοαναγωγή χρησιμοποιήθηκε ψηφιακό υψομετρικό μοντέλο που βασίσθηκε στις ισοϋψείς του 1:5000 της ΓΥΣ.

Επεξεργασμένη δορυφορική Ορθο-εικόνα GeoEye-1 (2009) της Κωμιακής Νάξου με ανάλυση 0,5 μέτρα, στα κανάλια: R, G, B. Πηγή: Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης & ΓΣΠ.

Αεροφωτογραφία από την περιοχή Κωμιακής Νάξου (ΓΥΣ 1983), διακρίνονται οι αναβαθμίδες. Πηγή: Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης & ΓΣΠ. Επεξεργασμένη δορυφορική Ορθοεικόνα GeoEye-1 (2009) ίδιας περιοχής με ανάλυση 0,5 μέτρα, στα κανάλια: NIR, R, G. Πηγή: Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης & ΓΣΠ.

ΡΑΔΙΟΜΕΤΡΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

• All transformations for radiometric enhancement deal with the creation of a LUT so that original pixel values Ri are transformed to display values Si, the transformation rule is either empirical, functional, or probabilistic.

ΕΧΙΣΟΡΟΠΗΜΕΝΟ ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑ

$$Si = (N-1)Pi / M$$
 (1)

- Where $N = 2^n$, n is the dynamic range,
- M is the total number of pixels in the image, and
- Pi are the accumulated histogram frequency values as shown in Fig. 2b.
- The LUT values Si are computed using Eq. 1, see also Fig 2b and Fig. 3.

(α) Αρχική εικόνα (κανονική)

(b) Ιστόγραμμα Αρχικής εικόνας (κανονικό)

ΕΞΙΣΟΡΟΠΗΜΕΝΟ ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑ

$$S_i = S_1 + \frac{(S_2 - S_1)(R_i - R_1)}{R_2 - R_1}$$

ΔΙΑΦΟΡΙΚΟ ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΤΕΝΤΩΜΑ

Τα κανάλια 1, 2, και 3 της κανονικής (ανεπεξέργαστης 8-bit) εικόνας του συστήματος ΝΟΑΑ – 14 ΑVHRR που πάρθηκε 8/5/1998 από το σταθμό λήψης δορυφορικών εικόνων του Εργαστηρίου Τηλεπισκόπησης & ΓΣΠ του πανεπιστημίου Αιγαίου στη Μυτιλήνη.

Ραδιομετρικά ενισχυμένη εικόνα με ισοδύναμο ιστόγραμμα.

Γραμμικά τεντωμένη εικόνα από το 1° κανάλι μεταξύ DN=50 και DN=65, αποκαλύπτει τα νέφη.

Διαστρωμάτωση της πυκνότητας με τυχαίες αποχρώσεις στο κανάλι 2 (IR)

Διαστρωμάτωση της πυκνότητας με τα πρωτεύοντα χρώματα στο κανάλι 2 (IR)

Η διαδικασία του φιλτραρίσματος εικόνας

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

Φιλτράρισμα

Φίλτρο

f(x, y) = 2x1+5x2+2x1+3x0+2x0+2x0+5x(-1)+2x(-1)+4x(-1)==2+10+2-5-2-4 = 3

Αρχική τιμή g(x,y)=2, Φιλτραρισμένη τιμή f(x,y)=3

Εξισώσεις φιλτραρίσματος - Συνέλιξη

$$\phi(x,y) = f(x,y) * h(u,v) = \int_{-a-b}^{+a+b} f(x+a,y+b) \cdot h(a,b) dx dy$$

Όπου φ(x, y) είναι η φιλτραρισμένη τιμή του εικονοστοιχείου a = (στήλες φίλτρου -1)/2 b = (γραμμές φίλτρου -1)/2 Επειδή οι τιμές f(x, y) και h(u, v) είναι διακριτές η σχέση (10.52) γράφεται:

$$\phi(x, y) = \sum_{i=-a}^{+a} \sum_{j=-b}^{+b} f(x+i, y+j) . h(i, j)$$

Να σημειωθεί ότι στην ανωτέρω σχέση τα dx, dy θεωρούνται ίσα με τη μονάδα

Το φίλτρο προσαρμογής Wallis

$$f(x,y) = \frac{\left[g(x,y) - m_g\right]cs_f}{cs_g + (1-c)s_f} + bm_f + (1-b)m_g$$

g(x,y) είναι η τιμή αμαύρωσης της αρχικής εικόνας στη θέση (x,y) **f(x,y)** είναι η τιμή αμαύρωσης της φιλτραρισμένης εικόνας στη θέση (x,y)

m_g, s_g, είναι ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση των στοιχείων του πυρήνα της αρχικής εικόνας

m_f, s_f, είναι ο μέσος όρος και η τυπ.απόκλ. των στοιχείων του πυρήνα της φιλτραρισμένης εικόνας

c →[0.1] συντελεστής επέκτασης της αντίθεσης της εικόνας c = 0.75~1

b →[0.1] συντελεστής φωτισμού της εικόνας b = 0.5~1 m_f : 127, s_f : 40~65 Η Ταξινόμηση Εικόνας πραγματοποιείται σε πολυφασματικές ή πολυκάναλες εικόνες.

Υπάρχει η σκληρή ταξινόμηση όπου κάθε στοιχείο εικόνας κατατάσσεται σε συγκεκριμένη κατηγορία και υπάρχει και η μαλακή ταξινόμηση όπου το στοιχείο εικόνας κατατάσσεται μεν σε κατηγορία μαζί με συγκεκριμένο βαθμό ασάφειας ή πιθανότητας να ανήκει σε αυτή την κατηγορία.

Υπάρχουν γενικά δύο μέθοδοι στην ταξινόμηση:

(α) Επιβλεπόμενη ταξινόμηση,

(β) Μη επιβλεπόμενη ταξινόμηση.

Παράδειγμα Ταξινόμησης

Μία εικόνα του Landsat TM αποτελείται από 10 γραμμές επι 10 στήλες. Οι ψηφιακές τιμές που ακολουθούν με 3-bit δυναμικό εύρος είναι καταγραμμένες σε ένα αρχείο με την εξής διάταξη (BIL): 10- από το κανάλι -3 (λ =0.63 - λ =0,69), 10-τιμές από το κανάλι - 4 (λ =0,76 - λ =0.90), 10-τιμές από το κανάλι 3, 10-τιμές από το κανάλι - 4, ..., κλπ.

Κάνε τα εξής:

(1) Συναρμολόγησε την εικόνα κάθε καναλιού

(2) Δημιούργησε το διάγραμμα συσσωρεύσεων (σχεδίασε τα στοιχεία εικόνας στο φασματικό χώρο) και ταξινόμησε την εικόνα στις εξής κατηγορίες χρησιμοποιώντας το κριτήριο της ελαχίστης απόστασης.

- (α) Έντονη βλάστηση (Broad leaf vegetation)
- (β) Θαλασσινό νερό (Sea water)
- (γ) Βοσκότοποι (Pasture)
- (δ) Ελαιώνας (Olive grows)
- (ε) Αστικό περιβάλλον (Urban environment)

Σημειώστε ότι η έντονη βλάστηση έχει υψηλή ανακλαστικότητα στο κοντινό υπέρυθρο (κανάλι 4) και χαμηλή στο κόκκινο (κανάλι 3), Το θαλασσινό νερό έχει χαμηλή ανακλαστικότητα και στα δύο κανάλια, Οι βοσκότοποι έχουν υψηλή ανακλαστικότητα στο κανάλι 3 και χαμηλότερη από τη βλάστηση στο κανάλι 4, Οι ελιές βρίσκονται μεταξύ έντονης βλάστησης και βοσκοτόπων, και το αστικό περιβάλλον έχει υψηλή ανακλαστικότητα και στα δύο κανάλια.

(3) Προσδιόρισε τη φασματική υπογραφή για κάθε κατηγορία υπολογίζοντας τη μέση τιμή για κάθε κανάλι.

(4) Σχεδίασε σε θεματικό χάρτη τα αποτελέσματα της ταξινόμησης.

(5) Αν η χωρική διαχωριστική ικανότητα είναι 150 m, υπολόγισε το εμβαδόν της περιοχής που καλύπτεται από κάθε κατηγορία.

(1) Συναρμολόγηση εικόνων

```
Κανάλι - 3
1,2,0,1,2,5,6,5,6,7
1,0,1,3,4,7,5,6,7,7
0,2,1,2,3,6,5,5,6,7
1,3,4,3,2,4,5,6,7,6
3,3,3,3,3,2,7,0,1,2
2,4,6,6,5,5,6,0,1,0
6,6,6,5,7,6,6,2,2,1
7,6,5,1,1,0,2,1,0,1
7,2,1,1,2,2,1,2,2,0
1,0,0,2,1,1,1,0,1,0
```

Κανάλι - 4 7,7,6,6,6,7,7,6,5,6 6,6,5,5,5,6,5,6,5,7 5,6,6,4,4,6,6,4,4,4 6,4,4,4,3,4,3,3,3,3 4,3,3,5,4,4,3,2,2,2 4,4,4,3,2,3,3,1,1,1 3,2,3,3,2,2,4,2,1,1 2,2,4,2,1,1,1,1,0,2 3,1,1,0,0,0,0,2,1,1 2,0,1,1,0,1,0,0,1,2

(2) Clustering diagram

The number in a table cell indicates the accumulated pixels in that location

(3) Spectral signature of each class category

Class category	Channel-	Channel-	Class
	3	4	Symbol
Broad leaf vegetation	1	6	V
Sea water	1	1	W
Pasture	б	3	Р
Olive grows	3	4	0
Urban environment	б	6	U

(4) Thematic map with class categories

© Copyright Ιωάννης Ν. Χατζόπουλος

(5) Estimation of areas

Class category	Area
Broad leaf vegetation	$12 \ge 150 \ge 150 = 270000 \text{ m}^2$
Sea water	$35 \ge 150 \ge 150 = 787500 \ m^2$
Pasture	$24 \text{ x } 150 \text{ x } 150 = 540000 \text{ m}^2$
Olive grows	$17 \text{ x } 150 \text{ x } 150 = 382500 \text{ m}^2$
Urban environment	$12 \ge 150 \ge 150 = 270000 \text{ m}^2$

Πλατφόρμες

Global Measurements

Earth Science Measurement (with partners) Spaceborne Systems - Global Measurements

Airborne & In Situ Systems - Local Measurements

Multiple Remote Sensing approaches

Multispectral

Hyperspectral

RADAR / SAR

Thermal

Atmospheric LIDAR

Limb Sounding

Surface LIDAR

Microwave Ranging

Passive Microwave

Irradiance/Photometry

RADAR Altimetry

Scatterometry

Earth System Models

LAND

GTEC Terrestrial Ecosystem Carbon

MosaicEnergy, water fluxesCENTURYLand change/carbonVolQuakeSeismicityHSPFNutrient transportANIMOSoil nitrogen cyclePRMSPrecipitation run-offMAESTROCanopy biomass

Catchment LSM

Soil Moisture Transport

OCEANS/ICE

- **ROMS** Regional circulation
- MOM3 Multi-scale ocean
- CSIM4 Sea-ice
- NWW3 Global/regional waves
 - **BOM** Coastal & shelf seas
- **GOTM** Turbulence & mixing

Poseidon, HYCOM Ocean GCM

ATMOSPHERE

MM5 Mesoscale Meteorology

CAM/CCM	Global climate
GISS GCM	Climate change
BEIS	Biogenic emissions
MSISE	Density, temperatur
VAFTAD	Volcanic ash
PRECIS	Regional climate

Aries/GEOS Atmos. GCM

COUPMODEL Soil-Plant-Atmosphere

COUPLED MODELS

LOIS	Land-Ocean
HadCM3	Ocean-Atmosphere
COLA	Atmosphere-Land/Biosphere
ZEUS, CCSM	Land-Ocean-Ice-Atmosphere

AOM Atmosphere-Ocean

Decision Support Systems

Agricultural: Foreign Agriculture Forecast

CCCSTI: Carbon Management System

Invasive Species: Prediction Center

Air Quality: **Community Air Quality**

Water Management: AWARDS, RiverWare

Coastal Management: Harmful Algal Bloom Forecast

Decision Support Systems

Aviation Safety: National Airspace System

Community Growth: Urban Dyanmics System

Energy Forecasting: Renewable Energy System

Public Health: Risk Assessment System

Homeland Security: Situation Center

Disaster Preparedness: HAZUS Risk Prediction

Enhancing Partner's Mandates in these National Applications Themes

Carbon Management

Public Health

Energy Forecasting

Aviation Safety

Water Management

Homeland Security

Coastal Management

Community Growth

Disaster **Preparedness**

Air Quality

Agricultural **Competitiveness**

Invasive Species

